

Beslutningsforslag nr. B 99. Fremsat den 19. december 2003 af Elsebeth Gerner Nielsen (RV), Elisabeth Arnold (RV) og Marianne Jelved (RV)

Forslag til folketingsbeslutning

om indsats for sikring og forbedring af udenlandske kvinders rettigheder

Folketinget opfordrer regeringen til at tage følgende initiativer til sikring og forbedring af voldsramte udenlandske kvinders rettigheder:

1. Udenlandske kvindelige statsborgere uden varig opholdstilladelse, som kan dokumentere, at de har været udsat for vold i ægteskabet, og at volden har været medvirkende til ægteskabets ophør, skal i alle tilfælde bevare deres midlertidige opholdsgrundlag i Danmark efter ægteskabets ophør.
2. Alle familiesammenførte skal, uanset at familien er selvforsørgende, deltage i danskundervisning og øvrige integrationsforløb som betingelse for at få opholdstilladelsen forlænget.
3. På alle integrationsforløb skal oplysningsindsatsen forbedres over for udenlandske kvindelige statsborgere vedrørende deres rettigheder og muligheder, hvis de er udsat for vold i hjemmet.
4. Udenlandske kvindelige statsborgere, som henvender sig til politiet, på en skadestue eller til andre offentlige myndigheder som følge af vold i hjemmet, skal sikres en uvildig bisidder og tolk, som ikke må være et familiemedlem til den voldsramte.
5. Der skal iværksættes en oplysningsindsats over for politiet og relevant personale i sundhedsvæsenet med henblik på at indskærpe deres forpligtelse til at dokumentere kvindens fysiske og psykiske tilstand ved henvendelser som følge af vold. Politi og sundhedspersonale skal ligeledes oplyse kvinden om vigtigheden af at få kopi af denne dokumentation.

Bemærkninger til forslaget

Et gammelt ordsprog taler om at vælge mellem pest og kolera. Som situationen er i dag, må udenlandske kvinder, som ikke har fået varig opholdstilladelse, men til gengæld tæsk af deres samlever, vælge mellem at vende tilbage til den voldelige ægtefælle eller at forlade Danmark til fordel for en uvis skæbne i et hjemland, som de måske ikke har den store tilknytning til, og hvor de f.eks. ikke har mulighed for at forsørge deres børn, hvis de overhovedet får dem med ud af landet. Meget tyder på, at de fleste udenlandske kvinder derfor fastholdes i et voldeligt samliv, fordi de i høj grad frygter konsekvenserne af at blive udvist. Det er forslagsstillernes opfattelse, at staten dermed bidrager til overgreb mod og tortur af kvinderne.

Forslagsstillerne ønsker desuden at gøre opmærksom på, at udlændingelovgivningen modarbejder bekæmpelsen af kriminalitet i Danmark. En udenlandsk kvinde, som er gift med en kriminel ægtefælle, vil ikke turde melde det kriminelle forhold til politiet. Hvis manden dømmes og kommer i fængsel, vil hun nemlig med stor sandsynlighed selv blive straffet med en udvisning. Det er ikke fremmede for opklaring af kriminelle forhold.

Beslutningsforslaget er en revideret genfremsættelse af beslutningsforslag nr. B 126 fra folketingsåret 2002-03, jf. Folketingets forhandlinger side 8533 og 10538, tillæg A side 6319 og 6321 samt tillæg B side 1752.

Bemærkninger til forslagens enkelte punkter

Ad 1. I dag bliver to ud af tre udenlandske kvinder (147 ud af 219 afgørelser) sendt ud af Danmark, hvis de har forladt deres mand på grund af vold, før de har opnået varig opholdstilladelse. To ud af tre kvinder, som forlader deres voldelige mænd, må altså også forlade Danmark.

Dette sker på trods af, at udlændingeloven faktisk indeholder gode muligheder for, at disse kvinder kunne blive i Danmark, hvis de ønskede det.

Det fremgår af udlændingelovens § 19, stk. 7, at udlændingemyndighederne ved vurderingen af, om en opholdstilladelse skal inddrages ved samlivsophør,

skal tage særlige hensyn til, om den pågældende har været udsat for overgreb, misbrug eller anden overlast.

Ifølge en undersøgelse foretaget af Landsorganisation af Kvindekrisecentre i Danmark (LOKK) i november 2003 søgte 219 kvinder om opholdstilladelse på baggrund af § 19, stk. 7, i perioden fra 1.1. 1998 til 26.10. 2002. Af disse 219 kvinder fik 147 kvinder inddraget deres opholdstilladelse og måtte derfor forlade Danmark.

Årsagen til, at så mange kvinder fik deres opholdstilladelse inddraget, skal måske findes i, at det åbenbart ikke er tilstrækkeligt, at kvinden påviser, at volden har fundet sted.

Således har integrationsministeren gjort det meget klart over for Folketinget (jf. svar på spørgsmål nr. S 324, Folketingstidende 2002-03, forhandlingerne side 985), at det, at kvinden har været udsat for overgreb, på ingen måde er tilstrækkelig grund til, at hun får lov til at blive.

Integrationsministeren skriver:

»Det forhold, at en udlænding har været udsat for overgreb, der har ført til ophævelse af samlivet, vil ikke i sig selv være tilstrækkeligt til, at opholdstilladelsen ikke inddrages eller forlænges, hvis der i øvrigt ikke i sagen foreligger andre forhold som nævnt i udlændingelovens § 26, stk. 1, der kan medføre, at opholdstilladelsen ikke skal inddrages. En udlænding, der f.eks. alene har opholdt sig i Danmark i meget kort tid og ikke har anden tilknytning her til landet end ægtefællen, vil således ikke kunne undgå en inddragelse eller nægtelse af forlængelse af sin opholdstilladelse, uanset at det kan dokumenteres, at den pågældende har været udsat for vold, der har ført til ophævelse af samlivet.«

Forslagsstillerne mener, at denne situation er aldeles uacceptabel, og at den må og skal ændres. Først og fremmest er det nødvendigt med en mildere fortolkning af § 26, stk. 1.

Juraprofessor Jens Vedsted Hansen fra Aarhus Universitet udtalte i forbindelse med en artikel om voldsramte udenlandske kvinder (Berlingske Tidende den

8. september 2002), at han har konstateret en udpræget modvilje i Udlændingestyrelsen mod at benytte voldsbestemmelsens muligheder for at lade kvinderne beholde deres opholdstilladelse. »Det har ind imellem ført til nogle fortolkningsøvelser, der var lodret uholdbare«, siger han og tilføjer: »Det er f.eks. ikke holdbart at stille særlige beviskrav for en årsagssammenhæng mellem volden og ægteskabets ophør. Hvis der er dokumenteret vold, og samlivet ophører i forbindelse hermed, må der være en formodning for, at det skyldes volden.«

I den sammenhæng er det afgørende, at myndighederne er opmærksomme på voldsparagraffens »bredde« og på, at den også omfatter psykisk vold i form af terror og trusler. Som eksempel kan nævnes, at en del af de voldsramte udenlandske kvinder har været udsat for udbredt seksuelt misbrug, f.eks. i form af »udlån« til venner og bekendte.

Forslagsstillerne anmoder om, at regeringen indskærper over for Udlændingestyrelsen, at når styrelsen skal vurdere, om en kvinde har været udsat for vold, skal der tages udgangspunkt i FN's definition af vold mod kvinder, således som den er formuleret i FN's deklaration 48/104, Declaration on the elimination of Violence against Women, fra generalforsamlingens 85. plenarmøde og uddybet i Platform for Action fra Beijingkonferencen 1995.

Hertil kommer, at det er helt urimeligt, at en udenlandsk kvinde, som har den nødvendige dokumentation for vold i ægteskabet, alligevel ikke får mulighed for at blive i Danmark under henvisning til hendes manglende »tilknytning«, hendes manglende dansk kundskaber m.m. Kvinden har jo kun opholdt sig i Danmark, fordi hun er blevet gift med en herboende mand, som så efter et stykke tid viser sig at være voldelig. Sat på spidsen vil hun være nødt til at leve med volden i flere år, hvis hun skal opfylde det særskilte krav om tilknytning til Danmark.

Samtidig er det nødvendigt, at myndighederne viser forståelse for, at det netop kan være en konsekvens af

et voldeligt ægteskab, at kvinden ikke har lært dansk. Således dokumenterer LOKK, at flere kvinder nægtes tilladelse til at deltage i integrations- og sprogkurser af deres herboende mænd.

Ad 2, 3, 4 og 5. Der er altså forskellige grunde til, at disse kvinder ikke får lov til at blive, nemlig at de ikke er i stand til i tilstrækkelig grad at dokumentere, at de har været udsat for vold, og at deres tilknytning til Danmark er for ringe til, at de kan få lov til at blive, selv om volden er dokumenteret.

Det er Udlændingestyrelsens vurdering, at den vigtigste grund til afslag er den manglende dokumentation af volden.

At den dokumentation kan være svær at skaffe, skyldes først og fremmest, at de udenlandske kvinder ofte ikke kender deres rettigheder, at de ikke tør rette henvendelse til de danske myndigheder, og at de ikke kender til vigtigheden af den skriftlige dokumentation. Det er på denne baggrund, at forslagsstillerne anbefaler, at alle udenlandske kvinder, uanset om familien er selvforsørgende, skal deltage i et dansk- og integrationskursus, samt at disse kurser aktivt søger at oplyse de udenlandske kvinder om deres rettigheder i Danmark.

Hertil kommer, at de danske myndigheder og det offentlige sundhedsvæsen desværre ikke er tilstrækkelig opmærksomme på, hvor vigtigt det er for kvinderne at få dokumentationen i form af politirapporter eller f.eks. skadestueanmeldelser. Det er således nødvendigt med en udvidet oplysning til alle relevante myndigheder om vigtigheden af at samle dokumentation og om den støtte, særligt udenlandske ofre for hustruvold har behov for.

Det er forslagsstillernes klare opfattelse, at det danske samfund har en forpligtelse til at sikre de udenlandske voldsramte kvinder en anstændig tilværelse her i landet, når deres – ofte danske – mænd på det groveste har misbrugt kvindernes tillid.

Skriftlig fremsættelse

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om indsats til sikring og forbedring af udenlandske kvinders rettigheder.

(Beslutningsforslag nr. B 99).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.